

הַרְשָׁלָה הָרַעֲב

הרשלה היה חכם. והרבה ספורים יש על הרשלה, כסף, למשל לא היה בכיסו אף פעם. עני היה. ומי שאין לו כסף - איך יוכל להסתדר? באמת קשה. אבל הרשלה תמיד ידע להסתדר. הרי אמרנו שהיה חכם. מספרים עליו, על הרשלה, שיום אחד הגיע לעיר הגדולה, ומכין שלא אכל שלושה ימים, היה רעב מאוד. כסף לא היה לו אף לחצי ארוחה. מָה עֲשֶׂה הַחֶכֶם שֶׁלֵּנוּ? נִכְנָס לְמַסְעָדָה אַחַת, שְׂרִיחוֹת טוֹבִים שֶׁל תְּבַשִּׁילִים עֵלּוּ מִמֶּנָּה. בִּיקֶשׁ מִבְּעֵלֶת הַמַּסְעָדָה, אִישָׁה שֶׁמֶנֶה וּמְפוֹטֶמֶת, שֶׁתִּגִּישׁ לוֹ אֲרוּחַת צוֹהֲרִיִּים.

הסתכלה האישה בהרשלה, ראתה את בגדיו הקרועים ונעליו הבלויות, ושאלה: "וכסף לשלם בעד הארוחה יש לך?" "אין" אמר הרשלה.

"אם כך", ענתה האישה, לא תוכל לקבל אוכל. אבל תוכל להתחמם לך ליד התנור, וגם לישון שם אם תרצה".

התיישב הרשלה ליד התנור, וריח התבשילים עולה באפו. הוי, כמה רעב היה. קם והתהלך לו בחדר, כשהוא אומר לעצמו: "אם לא יתנו לי לאכול - אֶאֱלֶץ לַעֲשׂוֹת מַה שְׂאֲבֵא שְׁלִי עֲשֵׂה!" שמעה בעלת המסעדה, נִבְהָלָה וקראה לבעלה, אף הוא שמן ומפוטם כמוה.

בא זה ושמע אף הוא את הרשלה המדבר אל עצמו:

"אם לא יתנו לי לאכול - אאלץ לעשות מה שאבא שלי עשה!"

נבהל הבעל וקרא לאשתו. אז נגשה האישה אל הרשלה ושאלה:

"מָה... מָה... מָה עֲשֵׂה אֲבֵא שְׁלֶךְ? אַךְ הַרְשָׁלָה לֹא עָנָה. הוּא רַק הַמְּשִׁיךְ לְהִסְתוֹבֵב בְּחֹדֶר וּלְוֹמֵר לַעֲצוּמוֹ:

"אם לא יתנו לי לאכול - אאלץ לעשות מה שאבא שלי עשה!"

מָהְרוּ הַבְּעַל וְאִישְׁתּוֹ וְהִגִּישׁוּ לְהַרְשָׁלָה אֲרוּחַת צוֹהֲרִיִּים: מֶרֶק וּבֶשֶׂר וְתַפּוּחֵי אֲדָמָה וְגַם תֵּה וְעוּגָה לְקִנּוּיָהּ. הַרְשָׁלָה אָכַל בְּתַאֲבוֹן, אָמַר תּוֹדָה רַבָּה וְהִתְכַּוֵּן לִשְׁכַּב לִישׁוֹן לִיד הַתְּנֹר. אֲבָל הָאִישָׁה לֹא יָכְלָה לְהִתְאַפֵּק:

"אולי תֵּאֶמְרֵנוּ, בְּבִקְשָׁה, מַה בְּדִיוֹק הִיָּה אֲבֵא שְׁלֶךְ עוֹשֶׂה?"

"אבא שלי" - ענה הרשלה - "כשלא נתנו לו לאכול - היה הולך לישון רעב".

עדנה פלג

הַרְשָׁלָה הָרַעֲב

Sage, savant, intelligent	חכם
Par exemple	למשל
Sa poche	כיסו : הכיס שלו
Pauvre	עני
Se débrouiller	להסתדר, הסתדר, הסתדרה
Affamé	רעב
Moitié	חצי
Repas	ארוחה
Odeur	ריח, ריחות
Mets , plats	תבשילים
Gros, grosse	שמן, שמנה
Obèse	מפוטם, מפוטמת
Regarder, observer	להסתכל, הסתכל, הסתכלה
Déchiré	קרוע, קרועים
Usé	בלוי
Se réchauffer	להתחמם, התחמם, התחממה
Four,	תנור
S'installer, s'asseoir	להתיישב, התיישב, התיישבה
Son nez	אפו : האף שלו
Déambuler	להתהלך, התהלך, התהלכה
Etre obligé	להאלץ, אאלץ
Prendre peur	להבהל, נבהל, נבהלה
Tourner	להסתובב, הסתובב, הסתובבה
Se dépêcher	למהר, מהרו
Dessert	קינוח
Se préparer	להתכונן, התכונן, התכוננה
S'empêcher	להתאפק, התאפק, התאפקה

הַרְשָׁלָה הַרְעֵב EXERCICES

Complétez avec le mot qui convient d'après le texte :

יש _____ סיפורים על הרשלה ה _____ ל _____ לא היה

כסף אף פעם, _____ היה. אבל הוא תמיד _____ להסתדר.

יום אחד אחרי שלא _____ שלושה _____ הוא נכנס ל _____

וביקש מבעלת ה _____ שהיא תגיש _____ ארוחת צוהריים. בעלת

המסעדה אישה _____ ומפוטמת שאלה _____ אם יש לו כסף,

הוא ענה _____ שאין לו. היא אמרה לו שהיא לא יכולה לתת לו לאכול, אבל

הוא יכול ללכת _____ ליד התנור.

ריח ה _____ עלה באפו, והרשלה אמר ל _____: "אם לא יתנו לי

לאכול - אאלץ לעשות מה שאבא שלי עשה" וכך אמר שלוש פעמים.

בעלת המסעדה הגישה להרשלה _____ צוהריים, הוא אכל את ארוחתו

ב _____, אמר _____ והלך _____ ליד התנור.

אחרי הארוחה בעלת המסעדה שאלה את _____, בבקשה מה _____

שלך היה עושה? הרשלה _____ לה - "כשלא נתנו לו לאכול, היה הולך

לישון _____."

Répondez aux questions suivantes :

מה עשה אביו של הרשלה בסיפור ?

מה עשה הרשלה כדי לקבל את הארוחה ?

מה היה בארוחה שהגישו להרשלה ?

מה עשה הרשלה אחרי שהוא אכל ?

מדוע אומרים שהרשלה היה חכם ?

מה שאלה אותו בעלת המסעדה כאשר הוא ביקש לאכול ?

מה לבש הרשלה בסיפור ?

Ecrivez les questions :

בעלת המסעדה. ? _____

הרשלה. ? _____

שלושה ימים. ? _____

ליד התנור. ? _____

מרק ובשר ותפוחי אדמה. ? _____

בגדיו הקרועים. ? _____

חכם היה. ? _____

Commentaire

הספור שלפנינו הוא ספור עממי מהפולקלור של יהודי מזרח אירופה. כמו כל ספרות עממית, יש גרעין של אמת. היו בפולין וברוסיה יהודים עניים ורעבים כמו הרשלה. הרשלה עצמו לא היה ולא נברא אלא משל היה. אומרים שהוא היה חכם, שהוא היה עני ואומרים שהוא ידע להסתדר גם כשלא היה לו כסף.

החלק הראשון של הספור הוא מעין הקדמה, מציגים בה את הרשלה. החלק השני פותח בספור עצמו, שהוא אחד מהספורים שהיו קיימים על הרשלה. אנחנו רואים איך הרשלה מצליח לאכל במסעדה בלי כסף. הקצב אטי וכמו בכל ספור עממי, חוזרים על האלמנטים החשובים שלוש פעמים. האלמנט החשוב בטקסט הזה, הוא המשפט היחיד ששומעים מהפה של הרשלה: "אם לא יתנו לי לאכל ... אאלץ לעשות מה שאבא שלי עשה". נוצר מתח כי הרשלה מבהיל את בעלת המסעדה, גם היא וגם בעלה חושבים שהוא יעשה משהו רע. גם הקוראים חושבים אותו דבר.

בחלק השלישי, אנחנו רואים את בעלי המסעדה שמחליטים להאכיל את הרשלה מרב פחד ומגישים לו ארוחה מלאה. גם בחלק זה, המספר לא ממהר לתת את התשובה, אנחנו מגלים את האמת רק במשפט האחרון. זהו משפט הפואנטה שהופך את המשמעות של כל הספור.

הספור הזה הוא גם מצחיק וגם עצוב כי הרשלה עני ורעב ומכיון שהבגדים שלו קרועים ונעליו בלויזות. הספור מצחיק כי הרשלה מצליח להבהיל את בעלי המסעדה ולסחט מהם ארוחה בחנם.

הרשלה הוא סמל הליצן היהודי, שהחיים שלו קשים אבל הוא צוחק מהצרות שלו. הרשלה היהודי העני והחכם מצליח לסדר את כלם ולהצחיק את הסובבים אותו.

גם בימינו ההומור היהודי לא נעלם, וודי אלן בניו-יורק הוא בנו הנאמן של הרשלה שצוחק מהחסרונות שלו ומכל הדברים העצובים שקורים לו. אפשר גם להזכיר את פופק בצרפת והרבה אחרים בישראל.

הַרְשָׁלָה הָרַעֲב

הַרְשָׁלָה הָיָה חָכָם. וְהִרְבֵּה סְפוּרִים יֵשׁ עַל הַרְשָׁלָה, כֶּסֶף ,
לְמַשָּׁל לֹא הָיָה בְּכִיסוֹ אֵף פַּעַם. עָנִי הָיָה. וּמִי שָׁאִין לוֹ כֶּסֶף
- אֵיךְ יוּכַל לְהִסְתַּדֵּר? בְּאַמֶּת קָשָׁה. אֲבָל הַרְשָׁלָה תָּמִיד יָדַע
לְהִסְתַּדֵּר. הִרִי אָמַרְנוּ שֶׁהָיָה חָכָם.

מִסְפָּרִים עָלָיו, עַל הַרְשָׁלָה, שְׁשִׁים אֶחָד הִגִּיעַ לְעִיר הַגְּדוּלָה,
וּמִכִּיּוֹן שֶׁלֹּא אָכַל שְׁלוֹשָׁה יָמִים, הָיָה רָעֵב מְאוֹד. כֶּסֶף לֹא
הָיָה לוֹ אֵף לְחֻצֵי אֲרוּחָה.

מָה עָשָׂה הַחָכָם שָׁלָנוּ? נִכְנַס לְמִסְעָדָה אַחַת, שְׁרִיחוֹת
טוֹבִים שֶׁל תְּבַשִּׁילִים עָלוּ מִמֶּנָּה. בִּקֵּשׁ מִבְּעֵלֵת הַמִּסְעָדָה,
אֲשֶׁה שְׂמֵנָה וּמִפְטָמָה, שֶׁתִּגְיֵשׁ לוֹ אֲרוּחַת צְהָרִים.

הִסְתַּכְּלָה הָאִשָּׁה בַּהַרְשָׁלָה, רָאָתָה אֶת בְּגָדָיו הַקְּרוּעִים
וְנִעְלָיו הַבְּלוּיֹת, וְשָׁאָלָה: "וְכֶסֶף לְשֵׁלִם בְּעַד הָאֲרוּחָה יֵשׁ
לָךְ?"

"אֵין" אָמַר הַרְשָׁלָה.

"אִם כֵּן," עָנְתָה הָאִשָּׁה, לֹא תוּכַל לְקַבֵּל אֶכֶל. אֲבָל תוּכַל
לְהִתְחַמֵּם לָךְ לֵיד הַתַּנּוּר, וְגַם לִישֵׁן שָׁם אִם תִּרְצֶה."

הִתְיַשֵּׁב הַרְשָׁלָה לֵיד הַתַּנּוּר, וְרִיחַ הַתְּבַשִּׁילִים עוֹלָה בְּאָפוֹ.
הוּי, כִּמָּה רָעֵב הָיָה. קָם וְהִתְהַלֵּךְ לוֹ בְּחֻדְרָה, כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר
לְעַצְמוֹ: "אִם לֹא יִתְּנוּ לִי לֶאֱכֹל - אֲאֲלֵץ לַעֲשׂוֹת מַה
שְׂאֵבָא שְׁלִי עָשָׂה!"

שָׁמְעָה בְּעֵלֵת הַמִּסְעָדָה, נִבְהָלָה וְקָרָאָה לְבַעֲלָהּ, אֵף הוּא
שָׂמֵן וּמִפְטָם כְּמוֹהָ.

בָּא זֶה וְשָׁמַע אֵף הוּא אֶת הַרְשָׁלָה הַמְדַבֵּר אֶל עַצְמוֹ:

"אִם לֹא יִתְּנוּ לִי לֶאֱכֹל - אֲאֲלֵץ לַעֲשׂוֹת מַה שְׂאֵבָא שְׁלִי
עָשָׂה!"

נְבִהַל הַבַּעַל וְקָרָא לְאַשְׁתּוֹ. אָז נִגְשָׁה הָאִשָּׁה אֶל הַרְשֵׁלָה
וְשִׁאַלָּה:

"מַה... מַה... מַה עָשָׂה אָבִיא שְׁלִיךְ? אַךְ הַרְשֵׁלָה לֹא עָנָה.
הוּא רַק הַמְּשִׁיךְ לְהִסְתּוֹבֵב בַּחֲדָר וְלוֹמֵר לְעֵצְמוֹ:
"אִם לֹא יִתְּנוּ לִי לֶאֱכֹל - אֲאַלֵּץ לַעֲשׂוֹת מַה שְׂאֵבֵא שְׁלִי
עָשָׂה!"

מִהָרֹו הַבַּעַל וְאַשְׁתּוֹ וְהִגִּישׁוּ לַהַרְשֵׁלָה אֲרוּחַת צְהָרִים: מָרְקָה
וּבִשָּׂר וְתַפּוּחֵי אֲדָמָה וְגַם תֵּה וְעוֹגָה לְקִנּוּחַ. הַרְשֵׁלָה אָכַל
בְּתֹאבֹון, אָמַר תּוֹדָה רַבָּה וְהִתְכַּוֵּן לְשֵׁכַב לִישׁן לַיַד הַתְּנַנּוֹר.
אָבֵל הָאִשָּׁה לֹא יָכְלָה לְהִתְאַפֵּק:

"אוּלַי תֹּאמַר לָנוּ, בְּבִקְשָׁה, מַה בְּדִיוֹק הָיָה אָבִיא שְׁלִיךְ
עוֹשָׂה?"

"אָבִיא שְׁלִי" - עָנָה הַרְשֵׁלָה - "כִּשְׁלֵי אֲנִי לֹו לֶאֱכֹל - הָיָה
הוֹלֵךְ לִישׁן רַעֲב".

עֲדָנָה פִּלַּג